

Er komt heel wat kijken bij een Grootschalig Bijzonder Optreden

„De kern van het optreden zit niet in de dag zelf, maar in de voorbereiding”

Tekst: Susan Swaters - Fotografie: Roel Dijkstra

De Dance Parade, de Marathon, het Zomercarnaval, de Bavaria City Race. In Rotterdam valt het hele jaar door van alles te beleven. Om de veiligheid van honderdduizenden toegestroomde bezoekers te garanderen, kiest de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond op deze dagen voor een Grootschalig Bijzonder Optreden (GBO). Een regeling die zijn naam alle eer aan doet, blijkt na een dagje city racing.

Het is zondag 20 augustus, 13.00 uur. Het centrum van Rotterdam loopt stapsgewijs vol met toeschouwers. Mensen wandelen richting de Coolsingel, Blaak en de Willemsbrug om later op de dag een of meerdere glimpen op te kunnen vangen van Christijan Albers in zijn Spyker F1, de donuts van Heikki Kovalainen, de spectaculaire demonstratie van Robert Doornbos en de Braziliaanse dans van Nelson Piquet jr. in zijn ING Renault F1-bolide. Tientallen politiemensen begeleiden het verkeer via omlidingsroutes, zien toe op het verkeers- en publieksvrij houden van het parcours en de algemene openbare orde. De brandweer heeft stelling genomen bij het politiebureau Doelwater en in de Van der Takstraat. Vier ambulances zijn standby op de Maaskade, de Coolsingel naast het Maritiemuseum, in de Keizerstraat en tegenover het Hilton. Ondanks de toeloop van ruim vierhonderdduizend toeschouwers lijkt het een rustige middag te worden voor de operationele hulpdiensten. Maar achter de schermen blijft de alertheid groot.

Briefing

Want op hemelsbreed amper twee kilometer van het centrum roept Algemeen Commandant Grootchalig Bijzonder Optreden Ton Hijmering op de twintigste etage van het World Port Center zijn staf bij elkaar voor een briefing over de actuele stand van zaken. Chef mobiliteit Willem Priester, Chef ondersteuning Henny Jansen, Chef ordehandhaving Peter van Bennekom en Chef opsporing Fred Berk verlaten hun post in de operationele commandokamer achter centralist Arjan Aarnoudse en schuiven aan. Net als Harm Rutgers, liaison namens de GHOR, Peter Daman, liaison namens de brandweer en Peter van der Kooy, liaison namens R.E.T., "Nog bijzonderheden gebeurd in het afgelopen uur?", vraagt de Algemeen Commandant. Peter van Bennekom knikt. "Twee aanhoudingen voor vuurwapenbezit", meldt hij. "Een vrouw en een man. De vrouw had het wapen bij zich, maar zei dat het wapen van de man was. De man zei de vrouw niet te kennen."

Ook heeft Fred Berk informatie binnengekregen die duidt op een eventuele confrontatie tussen Sparta en Vitesse-supporters per spoor. De beide ere-divisieclubs vechten op deze middag op Het Kasteel in Rotterdam hun eerste duel van het voetbalseizoen uit. "Vitesse-supporters hebben aangegeven 'dat Bavaria City Race feestje wel even te verzieken.' We zijn hier achteraan gegaan, maar gelukkig bleek het loos alarm." Ton Hijmering knikt goedkeurend. "Het aantreffen van een vuurwapen is een zeldzaamheid. Dit is toch een mooi succesje. We zien elkaar weer over een uur."

Rustig

De Algemeen Commandant oogt rustig. Net als het straatbeeld op vier beeldschermen in zijn kamer. Vier camera's, waarvan eentje vanuit de lucht, de andere vanaf verschillende locaties in het centrum en de metrostations zoomen op de mensenmassa in. Er dreigen geen escalaties, het evenement verloopt in goede banen. Zelfs van de melding dat premier Jan Peter Balkenende zojuist op het parcours is gearriveerd om de openingshandeling van de race te verrichten krijgt hij het niet warm. "De kern van het optreden zit niet op de dag zelf, maar in de voorbereiding. Het inkaderen van de risico's, het aftimmeren van juridische kaders. Als je verwacht dat de openbare orde wordt verstoord, moet je maatregelen kunnen nemen. Op de dag zelf kun je sommige principiële keuzes niet meer maken. Denk aan parkeergarages die vrij moeten zijn, vluchtroutes. Je kunt natuurlijk niet alles voor zijn. Als er een helikopter neervalt op de Coolsingel, hou je dat niet tegen. Maar je kunt de risico's wel benoemen. Wat zou er kunnen gebeuren als dit of dat?" Leidraad voor Ton Hijmering is het Regionale Operationele Draaiboek van de politie

Rotterdam-Rijnmond. Daarin staan de kaders en uitgangspunten voor het politieoptreden. Bevoegdheden, verantwoordelijkheden, taken, personele en materiële verdelingen. "Op deze dag coördineren wij op hoofdlijnen. Als het nodig is, moeten we principiële beslissingen nemen. Denk aan het afsluiten van het metrostation, het inzetten van de Mobiele Eenheid. Of zelfs aan het stoppen van het hele feestje. Ook dat is mogelijk."

Serius oponthoud

Zover komt het op deze dag niet. Even dreigt 's morgens serius oponthoud als blijkt dat de bereikbaarheid van de hulpdiensten in het geding is. Peter Daman geeft na overleg met Ton Hijmering pas om kwart voor twaalf het sein op groen. "De avond ervoor en om zeven uur 's morgens hebben we samen met de organisatie en alle partners een schouw op het parcours verricht. Toen bleken de doorlaatposten, calamiteitenroutes en de loopbrug nog niet in orde.

Maanden van tevoren overleg je met de organisatie over zaken op het terrein van veiligheid. Maar als puntje bij paaltje komt, blijken ze in de praktijk toch andere prioriteiten te hebben. Elk vrij metertje proberen ze bij het evenement te trekken onder het motto van 'als jullie er voor die ene keer met een ambulance of brandweer-

auto door moeten, dan zet je maar even de sirene aan en dan gaan de mensen wel opzij'. Maar daar kan ik toch niet mee leven? Ik ben daar heel duidelijk in. Die ene keer dat het wel gebeurt, moeten de wagens er wel door heen kunnen. De organisatie krijgt een vergunning niet zomaar. Alle diensten adviseren de burgemeester via bureau vergunningen van dS+V en veiligheid staat bij ons altijd voorop. Als blijkt dat ze zich op dat moment niet houden aan de voorschriften, dan is het veelal te laat om

het evenement stil te leggen. Wel vinden er dan nog aanpassingen plaats en kun je het uitstellen. Maar dat nemen we bij de evaluatie zeer zeker mee. Dan krijgen ze het dubbel en dwars terug bij een volgende editie.”

Na het startschot van de Bavaria City Race doen zich 's middags geen noemenswaardige incidenten meer voor. Het resultaat na een dagje 'city racen':

- twee aanhoudingen voor vuurwapenbezit
- veertien ambulanceritten door vier ambulances, waarvan zes richting het ziekenhuis
- zeventig meldingen van blaren of andere kleine verwondingen bij de vijf EHBO-posten
- zes aanhoudingen voor bedreiging, diefstal, een verkeersovertreding, openbare dronkenschap, baldadigheid en overtreding van de wet I.D.

Politiefeestje

“Dat valt mee”, blikt Harm Rutgers terug. “Een week eerder tijdens de Dance Parade hadden we het tienvoudige aan ambulancebewegingen. Als je dan onvoldoende afstemming hebt, blijven er mensen op straat liggen.” Rutgers vindt dat er wat dat betreft zaken voor verbetering vatbaar zijn. “Het GBO is een politiefeestje. Maar vanuit mijn vak heb ik natuurlijk mijn eigen verantwoordelijkheid. Als er vanuit het district informatie naar het GBO komt die mij niet bereikt en ik krijg even later vanuit het GBO de opdracht om drie ambulances naar die en die plek te sturen, dan vraag ik 'wat is er dan aan de hand?' Met slechts vijf ambulances tot onze beschikking heb ik dan een probleem.” Toch wanhoopt Rutgers niet. Integendeel. “De GBO-regeling is een goede zaak. Maar het is nog een groeimodel. Het kan allemaal mooier. Zo zouden er in de prefase al duidelijker afspraken gemaakt moeten worden. Als GHOR willen we graag eerder aanschuiven.”

Wat is een GBO?

Bij gebeurtenissen die een grote inzet van de politie vragen of een grote impact hebben op het maatschappelijk gebeuren stelt de politie of bevoegde gezag binnen de grenzen van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond een Groot-schalig Bijzonder Optreden in. Het politiekorps Rotterdam-Rijnmond heeft in totaal zes GBO-teams. De GBO-staf bivakkeert dan in een speciaal ingerichte kamer in het World Port Center en bestaat uit verschillende personen. Allereerst de Algemeen Commandant (AC). Hij heeft de leiding over het politieoptreden en pleegt overleg met de burgemeester, de hoofdofficier van Justitie en de korpsleiding. Onder zijn commando vallen een communicatiemedewerker, het secretariaat, een chef openbare ordehandhaving (Choh), een chef ondersteuning (Chon), een chef opsporing (Chop), een chef informatie (Chin), een chef verkeer, de operationeel commandant uit het betrokken district, een vertegenwoordiger van het Bureau Bestuurlijke Zaken en een coördinator informatie en personeel en logistiek. Ieder werkt vanuit zijn eigen discipline eendrachtig samen aan de openbare orde en veiligheid. Bij een GBO kunnen liaisons van andere diensten in het WPC aanwezig zijn zoals brandweer, GHOR en R.E.T. en Pro-Rail. Zo zijn kennis en aanspreekpunten binnen handbereik. De regionale hulpverleningsdiensten werken primair vanuit hun eigen actiecentra en handelen de eigen meldingen op gebruikelijke wijze af. Wel is er via liaisons direct contact met de GBO-staf in het World Port Center.